

Povest starega vrabca.

(Spisal — è.)

Aj takega pa še niste slišali svoj živ dan ne, prijateljčki moji! In vender je prava gola resnica, le verujte mi! Zanesete se lahko ná-me, ker sem slišal to povest iz neposrednega vira, iz ust starega vrabca, kateri me je obiskal nekega dne. A to je bilo také-le:

Nekega dne zjutraj sem zračil svojo zaduhlo sobico, stal v toplem kožuščeku pri odprtem oknu in gledal na vrt, ki se je razprostiral pred mojim stanovanjem. Goste snežinke so naletavale in padale tjà, kjer je ležalo vže toliko njihovih zvezdastih sestic, katere so natkále materi zemlji prekrasno, sneženo odejo. Drevesa so žalostno povesila svoje gole veje, katere so se šibile pod težkim bremenom. Bilo je vse tako mirno, tako mrtvo okolo mene.

Takrät je priletel od nekód vrabček in se oglasil: živ, živ!

— Živ si, živ, — dejäl sem jaz — in vender nimaš kaj jesti. To je hudo! Nù, strpi se malo, morda se vender dobode tudi zate kaj, bedni beraček — mislil sem si in odhitel po posodico, v katerej imam vedno kaj malega pripravljenega za take nepričakovane goste. Zagrabil sem krušnih drobtin in prosä in je posipal po oknu.

Razumel me je moj gost. Nič se ni branil tega zajutreka, priskaketal je na okence in začel spravljati zrnce za zrcem, drobtinico za drobtinico v svoj gladni želodček. In dišalo mu je, ker drugače ne bi tako veselo majal z repkom in se mi zahvaljeval za vsako zrnco, priklanjevaje se mi z glavco.

— Hvala vam, dobri gospod, ustregli ste mi zeló — dejäl mi je laskavo, ko je potolažil prvo potrebo. — Sedäj sem zopet malo živ, živ, živ! —

— Saj se vam vrabcem po zimi res nič kaj posebno dobro ne godi. Mraza in gladü se navžijete do sita! —

— Prav taka je, gospod! — odgovoril mi je vrabček. — In če se k tema dvema nadlogama pridruži še starost, potem pa je res huda siromašnemu vrabcu. Jedva ostane živ, živ, živ! —

— Nù, to vaše kosilce mi je privezalo zopet malo moje življenje! — nadaljeval je za nekaj časa zopet moj gost. — Kako naj se vam zahvalim? Ali se vam morda poljubi poslušati povest mojega življenja, bode te saj znali kaj siromašni vrabec vse doživí in prebije na tem božjem svetu! —

— Veselilo me bode! — odgovorim jaz.

— Poslušajte toraj! — dejäl je in začel také-le:

Zagledal sem beli svet pod streho sv. Martina. Bilo nas je otročičev šest na številu, sami mali razposajenci in nagajivci. Roditelja sta nam jedva nanosila zadosti gosenic in drugega mrčesa. To je bilo čivkanja, ruvanja in drenja, ko se je kateri od njiju vračeval z gosenico v kljunu. Vsak je hotel, da bode njegova in v svojo sramoto moram priznati, da sem največkrat jaz, prvorojenec in najmočnejši, vzel svojim mlajšim bratcem masten zalogajček. Ej, bilo je veselo življenje, tam pod streho sv. Martina. Streha nad cerkvico je dokaj prostorna in mnogo vrabčevih rodovin se je nastanilo tamkaj. Čivkanje glasilo se je od jutra do mraka. A ko

so nam peroti nekoliko vzrastli, takrat je bilo še le veselo! Letali smo k svojim sorodnikom, pomenkovali se, čivkali in pregledali vse podstrešje. In ko smo prvič vzleteli na bližnje drevo in iz tega na drugo in takó naprej od drevesa do drevesa od grmička do grmička, takrat sem mislil, da je ves svet moj. S prva sem še nekoliko poslušal svoja roditelja, katera sta nas z glasnim čivkanjem opominjevala in svarila, ali skoraj mi je to presedalo in postal sem sam svoj gospod. Letal sem do mile volje, veselil se svoje svobode in glasno čivkal. Le na večer povrnil sem se domóv, tjà na podstrešje k sv. Martinu, a pozneje je tudi to izostalo. In kaj bi še, saj sem bil mlad in živ!

Ko sem bil še v svojem rodnem gnezdu in začel skakati po podstrešji sv. Martina, vže takrat sem se nekoliko seznanil sè sosedovo Čivko. Bili smo si nekaki daljni sorodniki. In ko mi pozneje ni več ugajalo brezskrbno, nerodno pohajkovanje, mislil sem si: Hm, kako bi bilo, če bi se ti nerodni rogovilež oženil? Bilo je lepo poletje, vsakovrstnega živeža dosti in jaz lehkomišlenec nisem mislil na prihodnost in — oženil sem se. Nihče drug nego sosedova Čivka postala je moja ženica in to ni, kar si bodi! Bila je bogata, znamenite rodovine in imela snubačev na izbero. Ali bil sem jaz tudi brdák in korenjašk, pa sem jo naposled vender le dobil. In takó sem postal mož ter si nakopal na glavo mnogo nepotrebnih skrbij.

To je bilo veselja, ko sva si prvič spletala gnezdece v starej jablani, in kaj še le tedaj, ko je v njem čivkalo petero nagajivčkov. In vender ni dolgo trajalo to moje veselje. Čivko raztrgal mi je nekega dne, ko je brezskrbno pobirala zrnea na županovem dvorišču, óni veliki, marogasti maček, a otročiče so mi nekoliko dnij pozneje pometali iz gnezdeca hudobni otroci in jim zavili tenke vratove. A jaz sem ostal sam in žalosten na tem božjem svetu.

Nič več nisem bil vesel. Letal sem žalosten okrog in zobal le toliko, da nisem poginil od gladú. Vender maščevati sem se hotel onemu mačku, kateri je uničil mojo srečo.

K županovim je hodila lisica po kokoši. Jezilo je to starega župana in nastvil jej je ne daleč od kokošinjaka železno past, češ, naj se ulovi zvita tatica. Ogledaval sem jaz dolgo časa tisto nevarno pripravo, nazadnje sem si pa mislil, da bi ne bilo napačno, če bi tudi hudobni maček malo poskusil, kako zagrabi tista huda železna past, saj nosi stari grešnik dovolj grehov na svojem marogastem hrbtu, a za lisico je še zmirom dovolj časa. Kar sem mislil, to sem zvršil. Priletel sem ravno takrat, ko se je maček po dvorišči sprehajal in si izmišljeval nove pregrehe, na županovo dvorišče, začivkal in brskal sem kakih deset korakov od mačka po pesku. Hitro me je zapazil stari hinavec in se potuhneno plazil proti meni. A tudi meni niso vrane možgan izpile, da bi ne bil toliko razumen, in ne odletel še za časa ter se zopet ustavil kakih deset korakov od mačka, vedno bliže proti pásti. To se je ponavljalo, dokler se nisem ustavil prav tik nastavljenega železa. Hudobneža je seveda pamet zapustila, a gospodarila je v njem le pregrešna slast po mojej pečenki. Njegove ognjive oči so videle le mene, a ne železa in plazil se je, ko sem jaz le navidez brskal okolo železa, tiho, tiho vse bliže k meni. Nù sedaj mi ne pobegneš, mislil si je in skočil divje na mene, a jaz — frk na streho. železo čap! in stari grešnik se je zvijsal v železneji pasti in drl na vse pretege svoj grdi: mijáv, mijáv! — Bodi ti to v plačilo, stari hudobnež!

In tudi otroci, ki so pomorili moje otročiče, prejeli so zaslužen plačilo. Dobra Anica, mala, pridna deklica videla je hudobneže, ko so baš zvrševali grdo dejanje, povedala to njihovim starišem in še ónega popóludne je pela brezovka vsem razposajencem, da ne smejo trpinčiti drobnih ptičkov in jih neusmiljeno pobijati.

Marsikaj sem vže prebil na tem božjem svetu in star sem vže. Po leti vže še, ali po zimi je trda. Kožušček je prelahák, želodček prazen, in tako prebije dokaj béde siromašni vrabec. Kdo bi mu potem zameril, če je časih res malo drzovit in če ukrade kdaj kako zrnce? Saj povrnemo stokrat ljudem take malenkosti! Otročiči bi ne jedli dobrih jabolk, sladkih hrušek in češpelj, če bi mi dreves ne čistili kvarljivih mrčesov. Koliko gosenic, hroščev in drugih kvarljivih žuželk podavi vrabec v vzpomladi. Zatorej usmilite se nas!

Vže mnogo zimo sem preživel, zmrzoval in gladoval, da je bilo joj. A letos je pa še posebno huda nam ptičicam, in kdo vé, če preživim še to zimo. Sneg je pokril vsako stvarco, a mraz je, da mi udje otrpujejo. Pač ne vem, kako dolgo bodem še nosil po tem božjem svetu svoje stare kosti! Vender dosti, gospod, hvala vam za okusni zajutrek, če dovolite, pa še pridem! Sedáj sem zopet malo živ, živ, živ! — začivkal je stari vrabec in odletel.

In hodil je vsakega dne k meni na zajutrek. Predvčerašnjem pa je bil zelo hud mraz in ni ga bilo, mojega gosta. Morda ga tudi več nikdar ne bode?

Otročja pesenca.

Didel didel dájčeka,
Kuže lovi zájčeka.
Oče pa lisičico,
Naših put*) tatičico.

Didel didel dájčeka.
Kuže vjel je zájčeka.
Zajček evili in treptá,
Kuže ž njim domón ceptá.

Didel didel dájčeka,
Kje lisica ájčeka?
Tam za skalo v gózdekn.
Pri visokem hrásteku.

Didel didel dájčeka.
Naj le, naj le ájčeka.
Oče moj jo vže dobí
Z lovsko puško ustrelí!

Didel didel dájčeka.
Nič ni žal mi krájčeka!
Kuže-puta pridna sta
Krajček jesta naj obá!

Didel didel dájčeka,
Putá nese jájčeka,
Jájčeka pa izvalí —
Drobne piške izredí!

Didel didel dájčeka
Mati dajte krájčeka,**)
Krajček kaj lepo diší,
Kúžetu in pútičí.

A. K. S.

*) puta = kokoš.

***) krajček od hleba kos kruha.

